

ĐC

337

THỊ PHƯƠNG LAN

Chông chênh

NHÀ XUẤT BẢN
LAO ĐỘNG

CHU THỊ PHƯƠNG LAN

CHÔNG CHÊNH

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG

CHÔNG CHÊNH

8953223

CH 455CH

CHU THỊ PHƯƠNG LAN

Chông chênh

Tập truyện, ký

ĐC : 337

THƯ - VIỆN
TỈNH HÀ NAM

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG
HÀ NỘI - 2006

MÙA XUÂN TRONG TA

Tuỳ bút

"Đảng đã cho ta một mùa xuân đầy ước vọng".

Hồi còn trẻ, tôi đã hát những bài ca về Đảng. Lời ca như chắp cánh nâng tâm hồn bay lên vượt mọi bão táp phong ba và sự nghiệt ngã của cuộc đời. Mùa xuân ước vọng thuở nào - đẹp và lý tưởng, song vẫn là trừu tượng.

Như cánh chim bay cao, bay xa từ buổi bình minh, cho đến lúc hoàng hôn đã trở về đậu xuống mảnh hồn quê yêu dấu. Nhìn vào cuộc đời thực hàng ngày, ta thấy được khoảng cách giàu nghèo trong xã hội. Suy lại thuở cha ông dưới thời phong kiến, chưa có Đảng dẫn đường nên mới có những kiếp sống mòn. Người có ruộng lâm vào nợ trở thành tay trắng, đi làm thuê bị bóc lột kiệt cùng. Người vịn vào cây bút và cái chữ thì vật vờ trôi nổi, tha phương.

Hôm nay, trong thời kinh tế mở và hội nhập toàn cầu, người có khả năng thì vươn ra bốn biển năm

châu. Người sức yếu, khó khăn vẫn trong lũy tre làng dưới mái tranh vách đất. Khoảng cách giàu nghèo càng giãn rộng ra. May thay, giờ đây ta có Đảng! Đảng hôm nay không chỉ là sự trừu tượng xa vời nơi lý tưởng. Đảng trong cuộc sống hàng ngày thật gần gũi bên ta. Ai đó chẳng may rủi ro gặp nạn, nơi bão lũ, chỗ thiên tai, lập tức có sự trợ giúp không phải là "một miếng". Sự trợ giúp nhiều khi còn lớn hơn mơ ước của người nghèo bởi có Đảng chỉ đạo và toàn dân hưởng ứng.

Truyền thống cha ông, mạch nguồn dân tộc "lá lành đùm lá rách". Nếu tự "đùm nhau" trong phạm vi nhỏ lẻ thì chỉ giải quyết khó khăn để qua ngày. Đảng chỉ đạo hôm nay như trồng cây từ gốc, muốn nhổ bật đi cây còi cọc đói nghèo thay thế bằng cây mới, được vun trồng từ ý Đảng lòng dân.

Không còn nữa cảnh đánh kặng hô quân, giống công phóng điểm để chia từng lạng thóc, củ khoai. Không còn nữa cảnh khoán chui hay cào bằng chia đều, manh mún những ô ruộng bàn cờ. Đảng sớm nhận ra những mô hình không phù hợp, ở người nông dân với bản chất cố hữu là sản xuất tiểu nông kiểu cò con. Một cuộc cách mạng trong nông nghiệp giúp nông dân thay đổi từ trong ý thức: Sản xuất lớn

ngay từ trong mỗi hộ gia đình. Sửa cái cố hữu thật khó nên phải qua vận động và kết quả là sự chuyển đổi ruộng đất thành công - đồn ô thửa nhỏ thành ô thửa lớn. Tiếp đến là chuyển đổi cơ cấu cây trồng, vật nuôi trong nông nghiệp. Người nông dân đã tự vượt lên được chính mình, không chỉ làm ra sản phẩm tự cung tự cấp mà đã làm ra sản phẩm hàng hoá với số lượng lớn hơn, tiêu thụ không chỉ ở chợ quê mà nhiều nơi đã vươn ra xuất khẩu.

Chuyển đổi cơ cấu cây trồng - vật nuôi đã phá vỡ thế độc canh cây lúa của một tỉnh thuần nông với hơn 80% tỷ trọng kinh tế là nông nghiệp. Từ mảnh đất đồng chiêm trũng hai vụ bắp bênh và "hai bát úp một" cho ăn chắc. Giờ đây đồng chiêm Hà Nam đã có hai vụ lúa năng suất cao hơn 11 tấn/ha và một vụ đông hàng hoá, nhiều nơi còn thu nhập cao hơn hai vụ lúa. Dưa chuột xuất khẩu, khoai tây chiên đóng hộp, cà chua, ớt ngọt hay ớt làm tương thơm cay xuất khẩu. Dưa hấu ngọt lừ trên đồng ruộng vụ đông. Và hoa! Hoa rực rỡ khiến cho ta cảm thấy mùa đông ấm áp. Mô hình 50 triệu đồng/ha đã trở thành hiện thực.

Chuyển đổi cơ cấu cây trồng vật nuôi trong sản xuất đa canh, biến vùng trũng bèo xen, rong rêu năn

lác thành vùng nuôi thủy đặc sản của những trang trại mới. Chủ trang trại bỗng chốc giàu hơn địa chủ thời phong kiến. Thu nhập 50 triệu đồng/một hộ/năm không còn là ý tưởng. Có hộ thu vài trăm triệu một năm. Bằng đặc tính cần cù lao động cùng với việc tiếp thu kiến thức khoa học mới, người nông dân giờ đây không phải tự dò dẫm tìm đường. Mỗi mô hình sản xuất mới đều có cán bộ khoa học của nhà nước về tận nơi tư vấn, chuyển giao công nghệ, cung cấp cây, con giống và kỹ thuật nuôi trồng. Người biết làm giàu hôm nay không trở thành địa chủ mà ngược lại, họ đã tạo thêm việc làm cho người lao động, giúp người nghèo có thêm thu nhập. Trong xã hội ngày càng đổi mới, nhiều người có tấm lòng nhân ái.

Đảng lãnh đạo - chuyển đổi cơ cấu kinh tế nông - công nghiệp. Người nông dân từng bước chuyển sang làm công nghiệp ngay trên đất quê mình đã được xây nhà máy. Như một thời kỳ quá độ, khi chuyển đất nông nghiệp sang xây dựng khu công nghiệp, người nông dân còn luyến tiếc, xót xa tưởng như mất đất. Nhưng rồi, những xí nghiệp, nhà máy mọc lên, những thế hệ kế tiếp nhau sẽ vào làm công nhân trong nhà máy, sản phẩm nông nghiệp phục vụ

cho công nghiệp và ngược lại. Công - nông gắn bó keo sơn.

Ất Dậu năm nay, ta nhớ lại Ất Dậu của 60 năm về trước - người dân chết đói khắp nơi! Giờ đây, cái sự xoá đói giảm nghèo là nhiệm vụ của toàn Đảng toàn dân, không chỉ đề ra khẩu hiệu mà đã là mục tiêu phấn đấu và thực hiện. Việc làm này phù hợp với ý Đảng lòng dân.

Người nghèo hôm nay - không phải cầu trời khẩn phật hay mong có ông Bụt bà Tiên giúp đỡ. Người nghèo hôm nay không phải tự đi xin. Đảng chỉ đạo toàn dân vì người nghèo - xoá đói.

Lập thành tích chào mừng Đại hội Đảng các cấp bằng việc làm cụ thể. Ở Hà Nam tạo thành một chiến dịch ra quân đồng bộ - từ các cấp các ngành của tỉnh đến mọi người dân. Ban chỉ đạo cuộc vận động vì người nghèo trong toàn tỉnh được thành lập. Đồng chí Nguyễn Minh Quang - Phó bí thư Tỉnh uỷ là Trưởng ban. Đồng chí Nguyễn Trí Ngọc - Phó chủ tịch Uỷ ban nhân dân tỉnh là Phó ban. Đồng chí Nguyễn Mạnh Hùng - Chủ tịch Mặt trận Tổ quốc tỉnh là Phó ban thường trực. Tất cả các cán bộ của Mặt trận Tổ quốc tỉnh là thành viên của Ban vận động vì người nghèo. Đồng chí Trần Văn Quyết - Uỷ

viên thường trực, Trưởng ban phong trào của Mặt trận Tổ quốc tỉnh. Chiến dịch chia làm hai giai đoạn. Giai đoạn I kết thúc vào cuối năm 2005, lập thành tích chào mừng đại hội tỉnh Đảng bộ. Giai đoạn II kết thúc vào tháng 6-2006, chào mừng Đại hội Đảng toàn quốc.

Những ngày hè 2005, toàn tỉnh đồng loạt ra quân. Khởi đầu là việc phát hành một đợt xổ số "Vì người nghèo". Không chỉ cán bộ, công nhân, viên chức có lương mà từ em học sinh nhỏ tuổi đến người dân lao động, mọi tầng lớp nhân dân đều tham gia mua xổ số với 3.000đ/vé.

Để nắm được số hộ nghèo chính xác, phải điều tra tổng hợp trong toàn tỉnh. Không kể ngày nghỉ hay ngày làm việc, từ sáng sớm đến lúc chiều tà sương buông, các cán bộ, công nhân, viên chức ở Mặt trận Tổ quốc tỉnh đã chia nhau đi xuống vùng của mình được phân công, cùng cán bộ huyện, xã, phường đi xuống từng thôn xóm. Tính đến tháng 5-2005, toàn tỉnh còn 2.162 ngôi nhà không an toàn, trong đó 12 hộ không có nhà, 209 hộ có nhà tranh vách đất, 119 hộ nhà xây lợp mái tranh, 1.670 hộ nhà vách đất lợp ngói và 112 hộ có nhà cấp bốn cũ nát, cần tu sửa.

Đề án cụ thể cho từng đối tượng: Người không có

nhà hay nhà tranh vách đất sẽ được xây nhà mới với mức hỗ trợ bảy triệu đồng, xóm làng, dòng họ vận động ủng hộ thêm. Nhà tranh, tường xây được hỗ trợ 2 triệu đồng để thay mái lợp. Nhà ngói tường đất được hỗ trợ ba triệu đồng để xây tường. Nhà cấp bốn cũ nát được hỗ trợ 1,5 triệu đồng để tu sửa.

Để xây dựng, tu sửa toàn bộ 2.162 ngôi nhà này cần nguồn kinh phí là 8 tỉ đồng. Giai đoạn I hết năm 2005 phải làm mới và sửa chữa 1.662 nhà với kinh phí 5,5 tỉ đồng. Giai đoạn II đến tháng 6-2006 hoàn thành nốt 500 ngôi nhà với kinh phí 2,5 tỉ đồng. Kế hoạch đến 30-6-2005 sẽ thu được khoảng 4 tỉ đồng. Để làm được việc này, tỉnh chỉ đạo động viên mọi tầng lớp trong xã hội tham gia. Cụ thể mỗi cán bộ, công nhân viên đang công tác ủng hộ hai ngày lương. Người nghỉ hưu ủng hộ một ngày lương. Mỗi hộ dân ủng hộ 10.000đ. Mỗi học sinh ủng hộ 3-5.000đ. Ngân sách tỉnh hỗ trợ 2 tỉ đồng. Các doanh nghiệp, doanh nhân trích quỹ phúc lợi để ủng hộ. Nhà sư Thích Thanh Quyết nhận ủng hộ 15 triệu đồng thông qua Mặt trận Tổ quốc tỉnh. Nhà sư Thích Đàm Liên ở La Sơn - Bình Lục đã hỗ trợ 5 triệu đồng cho một hộ ở địa phương xoá nhà tranh vách đất. Ngoài ra, tỉnh còn kêu gọi các hội đồng hương Hà Nam đang sinh sống ở xa, tất

cả hây hướng về quê hương, giành những đồng tiền tình nghĩa giúp bà con ở quê mình, xoá đói.

Để đồng tiền đến được với người dân, tỉnh chỉ đạo quy về một mối, cụ thể - tất cả mọi nguồn tiền huy động đều tập trung về Mặt trận Tổ quốc tỉnh. Từng thôn xóm, phố phường, mỗi căn nhà của người nghèo xây mới hay sửa chữa xong mới chi tiền đầy đủ, tránh tình trạng tiền hỗ trợ chỉ dùng cho việc khác.

Làm được việc này, Hà Nam sẽ là tỉnh đầu tiên trong cả nước giải quyết đồng bộ và triệt để xoá nhà không an toàn cho các hộ nghèo. An cư lạc nghiệp. Người nghèo không phải lo nơi ăn chốn ở, lại được hỗ trợ giống vốn để phát triển sản xuất, nhất định sẽ vượt qua số phận vươn lên, rút ngắn khoảng cách giàu nghèo, từ đây nâng độ đồng đều về mức sống cho toàn dân trong tỉnh.

Ý Đảng - lòng dân! Có thể nói, trong dịp này, toàn dân Hà Nam tiếp nhận ý Đảng với lòng tin tuyệt đối. Lâu nay, người dân đã quen với cụm từ "Đưa nghị quyết của Đảng vào cuộc sống". Đó là ý thức của dân theo Đảng và cuộc sống là cuộc sống chung chung. Giờ đây là việc làm cụ thể. Bằng ý thức của mọi người, từ em học sinh tiểu học tiết kiệm tiền ăn sáng

để mua vé số vì người nghèo đến những người buôn bán cũng có tình thương dành cho người nghèo. Ai đã chứng kiến buổi bàn giao những ngôi nhà tình thương tặng cho đối tượng khó khăn, thấy được những giọt nước mắt hạnh phúc của người nghèo khi đón nhận món quà vô giá! Ý nghĩa của những đồng tiền bỏ ra giúp đỡ và tình thương yêu rộng lớn bao la. Những ngôi nhà này trước kia chỉ có trong thần thoại, sau một giấc ngủ mơ đã thấy có nhà. "Thật" và ảo đan xen để lại thành hư ảo. Giờ đây...

- Ý Đảng - Lòng dân! Từ trừu tượng, vô hình, ai cầm trên tay được cái "ý"? Ai nhìn thấy được "Lòng"? Vậy mà, Đảng có phép nhiệm màu biến sự trừu tượng vô hình ấy thành những ngôi nhà hiện hữu như bàn tay thần tiên che nắng che mưa. Sống trong ngôi nhà ấy, ai cũng phải cố gắng thoát nghèo để không phụ tình cao nghĩa cả của toàn Đảng toàn dân. Người dân ơn Đảng muôn đời.

Ngày hè, nắng vẫn nắng chói chang, những người làm việc vì dân vẫn lên đường đi tiếp.

Toàn Đảng toàn dân vẫn luôn nhớ việc đền ơn đáp nghĩa. Các đối tượng chính sách được quan tâm đúng mức. Một số người có công từ lâu bị lãng quên, nay được rà soát để kịp thời giải quyết. Phòng chính

sách của Sở Lao động - Thương binh - Xã hội luôn làm việc tận tình vì quyền lợi của các đối tượng chính sách. Anh chị em Thanh niên xung phong thời chống Mỹ trở về nông thôn gặp khó khăn, người bị thương, bị nhiễm chất độc màu da cam, trẻ em bị di chứng tật nguyền. Với hơn 22.000 người thuộc đối tượng chính sách đã được Sở Lao động - Thương binh - Xã hội quản lý, chiếm hơn 10% số dân trong tỉnh. Từ ngày tách tỉnh đến nay, Sở Lao động - Thương binh - Xã hội đã kết hợp với các ban ngành từ tỉnh đến địa phương, xây dựng được 150 ngôi nhà tình nghĩa cho đối tượng chính sách. Cả tỉnh có 559 Bà mẹ Việt Nam Anh hùng, tất cả số Mẹ còn sống đều được các cơ quan phụng dưỡng suốt đời. Khi các Mẹ qua đời cũng được lo chu tất. Phong trào xoá nhà tạm cho đối tượng chính sách cũng được quan tâm, đã hỗ trợ sửa chữa được 620 ngôi nhà, xoá toàn bộ nhà tranh từ năm 1997. Tặng được 8.052 sổ tiết kiệm tình nghĩa, tổng số gần 2 tỷ đồng. Hiện nay còn 20 hộ thuộc đối tượng người có công còn ở nhà không an toàn trong mùa mưa bão. Sở sẽ trình Uỷ ban tỉnh cho kinh phí tu sửa ngay trước mùa mưa bão năm 2005. Ngoài ra Sở Lao động - Thương binh - Xã hội còn tạo điều kiện để các hộ chính sách được vay vốn xoá đói

giảm nghèo, phát triển sản xuất. Có thể nói, chính sách trợ cấp xã hội được nâng lên, đời sống của người có công đạt được mức trung bình, không còn nghèo khó.

Bên cạnh việc quan tâm đến người có công, Sở Lao động - Thương binh - Xã hội còn quan tâm đến các đối tượng vướng vào tệ nạn xã hội, giúp họ học nghề và tạo việc làm để họ có cuộc sống ổn định. Quan tâm, tạo việc làm cho người lao động có nhu cầu đi xuất khẩu lao động, cho vay vốn giúp giảm bớt khó khăn ban đầu để anh chị em yên tâm lao động tốt, tích lũy gửi tiền về trả nợ và giúp đỡ gia đình.

Sống có tình có nghĩa, vừa uống nước nhớ nguồn vừa thương yêu đùm bọc lẫn nhau - đó là đạo lý của muôn dân từ thuở Lạc Hồng, đến hôm nay có Đảng! Ý Đảng lòng dân hoà quyện tạo sức mạnh đoàn kết và dân tin yêu Đảng.

Hà Nam của ta - nhất định sẽ ngày càng giàu mạnh.

Tháng 6 - 2005

YÊN BẮC ANH HÙNG

Bút ký

Yên Bắc - nơi xưa kia lúa mùa phơi phất đuôi trê, vụn thớt bát đi gặt dầm mình vớt từng bông lúa mộng. Hạt gạo bỏ bực nấu nồi cơm hẩm ăn với canh sung trong cái rét cắt lòng. Cánh đồng Bua Riu với một gò đất nổi đủ làm miếu thờ người đi riu tép chết rét giữa một vùng năn lác. Tên cánh đồng hay một dấu lặng đơn thương cho một kiếp người! Những ngôi mộ thuyền lưu lại giữa ruộng đồng Yên Bắc hôm nay cho thấy người xưa khi trở về với đất vẫn còn phải dùng thuyền. Người dân đồng chiêm "sống ngâm da, chết ngâm xương". Sống "đi bằng tay" trên thuyền thúng nan tre. Chết được ở trong con thuyền độc mộc mà neo đậu lại mảnh đất này suốt chiều dài lịch sử của một nền văn minh lúa nước. Những người yên nghỉ trong ngôi mộ thuyền thật linh thiêng đã xui khiến hậu duệ hôm nay, làm mương máng hay chính là "mở cửa thâm cung", mời